

van de postverzendingdienst in Den Haag deed hem regelmatig opgave, met welk treintransport de betrokken zendingen de stations van aankomst zouden bereiken. Knokploegen wisten dan precies welke transporten overvallen konden worden tussen die stations van aankomst en de plaatsen van bestemming. Deze aanpak werkte zo effectief dat de Knokploegen in juli en augustus een record-aantal bonkaarten voor de eerstvolgende maanden buitmaakten¹ – zoveel zelfs dat zij (waarover straks meer) zonder gevaar voor het LO-werk op de sabotage konden overschakelen.

Hoe werd in de zomer van '44 het werk van de LO en van de Knokploegen geleid en welke problemen deden zich bij die illegale arbeid voor?

De z.g. Top van de LO besloot eind juni veiligheidshalve voortaan nog maar zelden samen te komen met de provinciale leiders maar dezen door middel van koeriersters strikt geheime 'Wekelijkse mededelingen' te doen toekomen welke na lezing moesten worden vernietigd (de inhoud werd dan mondeling doorgegeven aan de districtsleiders). Nummer 1 van deze 'Wekelijkse mededelingen' droeg de datum van 3 juli – toevallig de dag waarop in Amsterdam de al eerder genoemde coördinatiebijeenkomst plaatsvond waar de LO-vertegenwoordiger, G. Pruys, voor de gewetensvraag kwam te staan of hij zichzelf (en daarmee zijn gehele illegale organisatie, de veruit grootste in den lande) zou aansluiten bij de midden- of bij de rechter-sectie van de illegaliteit. Hij koos de rechter-sectie en met die keuze kon de Top zich verenigen, maar het gebeurde had onderstreept dat, aangezien koningin Wilhelmina en minister-president Gerbrandy de Contact-Commissie als een belangrijk adviescollege zouden beschouwen, de LO voor beslissingen geplaatst zou worden welke een algemeen-politiek karakter droegen. Vergden die beslissingen niet regelmatig overleg van een klein college? Teneinde aan

¹ In augustus bleek bij controle 'in een der grootste steden' (wij weten niet in welke stad) 'dat', aldus een uit die tijd daterend verslag van de LO, 'meer dan 10% der onderduikers een dubbele bonkaart had. Het wekt ons op tot zeer strenge controle, we mogen niet vergeten dat bloed en tranen kleven aan de kaarten.' Wij citeren uit hetzelfde verslag: 'Volgens het CDK' (het 'Centraal Distributiekantoor', het onderdeel van de LO dat de buitgemaakte bonnen verdeelde over de provincies) 'komt 25% der bonkaarten in de zwarte handel. Ons lijkt dit getal wel wat te hoog, maar er moet met kracht tegen dit euvel worden opgetreden . . . Illegale werkers hebben heus geen 6 rookkaarten nodig (historisch).' (Verslag no. 8, 21 aug. 1944, LO/LKP, 1A) De LO kreeg medio '44 ca. 220 000 bonkaarten per maand, andere groepen kregen er 30 000 tot 40 000.